

Pengetahuan dan Sikap Pelajar Universiti Terhadap Seksualiti

(Knowledge and Attitude among University Students Towards Sexuality)

Zakiah Jamaluddin^{1*}, Nurul Syakirah Atiqah Mohd Sabri²

¹Institute for Psychotherapy, Correctional & Rehabilitation (iPSYCORE);

Pusat Pengajian Psikologi Gunaan, Dasar dan Kerja Sosial, Universiti Utara Malaysia, Kedah, Malaysia

Email: zakiah@uum.edu.my

²Pusat Pengajian Psikologi Gunaan, Dasar dan Kerja Sosial, Universiti Utara Malaysia, Kedah, Malaysia

Email: nsyakirah09@gmail.com

CORRESPONDING

AUTHOR (*):

Zakiah Jamaluddin

(zakiah@uum.edu.my)

KATA KUNCI:

Pelajar Universiti

Pengetahuan

Seksualiti

Sikap

KEYWORDS:

University Students

Knowledge

Sexuality

Attitudes

CITATION:

Zakiah, J., & Nurul Syakirah Atiqah, M. S.

(2026). Pengetahuan dan Sikap Pelajar

Universiti Terhadap Seksualiti. *Malaysian*

Journal of Social Sciences and Humanities

(MJSSH), 11(9), e004179.

<https://doi.org/10.47405/mjssh.v11i9.4179>

ABSTRAK

Isu seksualiti dalam kalangan pelajar universiti semakin mendapat perhatian berikutan peningkatan masalah sosial seperti tingkah laku seksual berisiko, jangkitan penyakit kelamin dan kehamilan tidak dirancang. Walaupun pelajar universiti terdedah kepada pelbagai sumber maklumat, tahap kefahaman, dan penghayatan terhadap seksualiti yang sihat masih dipersoalkan. Oleh itu, kajian ini dijalankan bagi mengenal pasti tahap pengetahuan dan sikap pelajar universiti terhadap seksualiti. Selain itu, kajian juga menganalisis perbezaan tahap pengetahuan berdasarkan demografi (jantina dan kaum) dan hubungan antara tahap pengetahuan dengan sikap pelajar terhadap seksualiti. Data dikumpul melalui borang soal selidik yang melibatkan seramai 296 orang pelajar Universiti Utara Malaysia. Dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap pengetahuan pelajar universiti terhadap seksualiti berada pada tahap sederhana, dengan wujud perbezaan yang signifikan berdasarkan faktor demografi (jantina dan kaum). Terdapat juga hubungan yang signifikan antara tahap pengetahuan dengan sikap terhadap seksualiti. Secara keseluruhannya, kajian ini memberi implikasi penting kepada pihak pelajar, institusi pengajian tinggi, dan kerajaan dalam merangka pendidikan seksual yang lebih komprehensif dan berkesan.

ABSTRACT

Sexuality issues among university students are increasingly gaining attention following an increase in social problems such as risky sexual behavior, sexually transmitted infections, and unplanned pregnancies. Although university students are exposed to various sources of information, studies on their level of knowledge and attitude towards sexuality are still very few. Therefore, this study was conducted to identify the level of knowledge and attitudes

of university students toward sexuality. Additionally, the study analyzes differences in the level of knowledge based on demographics (gender and ethnicity) and the relationship between the level of knowledge and students' attitudes toward sexuality. Data was collected through questionnaires involving 296 Universiti Utara Malaysia students. The findings indicate that the university students' level of knowledge regarding sexuality is at a moderate level, with significant differences existing based on demographic factors (gender and ethnicity). There is also a significant relationship between the level of knowledge and attitudes toward sexuality. Overall, this study provides important implications for students, higher education institutions, and the government in formulating more comprehensive and effective sex education.

1. Pengenalan

Pelajar universiti tergolong dalam golongan yang berpendidikan dan terdedah kepada pelbagai sumber maklumat berkaitan kesihatan reproduktif dan seksual. Namun, kajian menunjukkan bahawa keselarasan antara tahap pengetahuan, sikap, dan tingkah laku seksual masih belum dapat dicapai sepenuhnya. Penyelidikan di sebuah universiti awam di Malaysia mendapati bahawa tahap pengetahuan pelajar terhadap penyakit kelamin dan langkah pencegahan adalah memuaskan, namun dapatan tersebut tidak sejajar dengan amalan sebenar, apabila sebahagian pelajar masih terlibat dalam tingkah laku seksual berisiko dan mengamalkan pencegahan secara tidak konsisten (Sham et al., 2020). Situasi yang sama turut juga dilaporkan dalam kajian antarabangsa yang menunjukkan bahawa pengetahuan seksual yang sederhana atau tinggi tidak semestinya membentuk sikap yang bertanggungjawab dan tingkah laku seksual yang selamat. Hal ini kerana, tingkah laku pelajar turut dipengaruhi oleh faktor psikososial seperti norma sosial, pengaruh rakan sebaya, dan pendedahan kepada media digital (Lyu et al., 2020).

Pengetahuan seksual yang bersifat terhad atau tidak tepat didapati gagal membentuk sikap yang bertanggungjawab, sekali gus menyumbang kepada tingkah laku seperti hubungan seks tanpa perlindungan, pendedahan kepada jangkitan kelamin, dan kehamilan tidak dirancang (World Health Organization, 2022).

Kajian Ridzwan (2022), mendapati bahawa perasaan ingin tahu berkaitan seksual menyumbang sebanyak 5% daripada golongan belia, manakala kekurangan pengetahuan seksual menyumbang sebanyak 16% daripada kes kehamilan luar nikah dalam kalangan remaja. Disebabkan itu, berlakunya risiko yang tinggi dari segi kehamilan prevalens, aktiviti seksual pranikah remaja, pengguguran haram, serta pembuangan bayi. Menurut Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Datuk Seri Dr Noraini Ahmad, sebanyak 6,144 kehamilan remaja yang direkodkan di Malaysia pada tahun 2023 sehingga Mac 2025 disebabkan ramai remaja tidak mengetahui cara untuk melindungi diri mereka daripada kehamilan yang tidak dirancang (BERNAMA, 2025, Ogos 13).

Berdasarkan statistik jenayah Malaysia yang dikeluarkan pada tahun 2023, kes jenayah seksual menunjukkan peningkatan sebanyak 2.9 peratus daripada 3,209 kes pada tahun 2021 kepada 3,303 kes pada tahun 2022. Malah, purata umur Gen Z yang terlibat dalam persetubuhan kali pertama adalah antara umur 15 hingga 22 tahun dan satu daripada

tiga golongan itu menganggap aksi seksual yang ditayangkan dalam pornografi adalah perkara normal. Bahkan, hampir 40 peratus golongan itu mempercayai mitos bahawa penyakit kelamin (STI) hanya boleh dijangkiti melalui perembesan sahaja (Abdul Rashid, 2024).

Pendidikan seksual telah diperkenalkan di sekolah menengah, namun kajian menunjukkan bahawa kualiti dan cara penyampaian pendidikan ini masih tidak mencukupi untuk membimbing pelajar menghadapi situasi seksual sebenar. Shah et al. (2021) mendapati bahawa pelajar Universiti Cyberjaya merasakan pendidikan seksual sekolah menengah diajar secara ringkas, tidak menyeluruh, dan disampaikan oleh tenaga pengajar yang tidak berpengalaman, serta stigma dan rasa malu mengurangkan keberkesanan pembelajaran. Hal ini boleh menimbulkan kekurangan kefahaman terhadap aspek kesihatan dan risiko tingkah laku seksual. Kajian lain turut menegaskan bahawa pendidikan seksual yang diberikan oleh ibu bapa, guru, rakan sebaya, dan media sosial berkait rapat dengan tingkah laku seksual remaja, di mana pendidikan yang lebih komprehensif dapat membentuk sikap dan tingkah laku yang lebih sihat (Susanti, Falefi & Purnama, 2021).

Meskipun banyak kajian menumpukan kepada masalah sosial remaja seperti kehamilan luar nikah dan gangguan seksual, namun kajian tentang pengetahuan, sikap dan tingkah laku seksual pelajar masih terhad. Kebanyakan pelajar telah mendapat maklumat tentang seksualiti daripada sumber yang tidak sahih dan sikap mereka turut dipengaruhi oleh budaya, agama, stigma masyarakat, dan media sosial. Oleh itu, kajian yang lebih mendalam diperlukan untuk memahami pengetahuan, sikap dan tingkah laku seksual pelajar supaya dapat membantu mereka untuk mengenali dan mengawal seksualiti secara sihat dan bertanggungjawab apabila meningkat dewasa nanti.

Oleh itu, kajian berkaitan dengan pengetahuan seksualiti dalam kalangan pelajar universiti disebabkan kes ini semakin berleluasa bahkan dalam kalangan remaja yang semakin meningkat dewasa, sudah tentu impak dan info yang diberikan oleh pelajar universiti sangat bermanfaat. Malahan, dengan mengambil tahu berkaitan pengetahuan seksualiti dalam kalangan pelajar universiti dapat memberikan ilmu dan pengalaman kepada mereka dalam mengetahui isu-isu seksualiti semasa.

2. Ulasan Karya

Kebanyakan kajian-kajian lepas mendapati tahap pengetahuan remaja terhadap seksualiti adalah rendah. Moreira et al. (2023) mendapati bahawa walaupun remaja berusia 15 hingga 17 tahun mempunyai pengetahuan asas mengenai seksualiti, masih terdapat kekurangan pemahaman berkaitan hubungan seksual awal dan jangkitan seksual, yang boleh mendedahkan mereka kepada risiko tingkah laku seksual tidak selamat. Selari dengan dapatan tersebut, Silva et al. (2024) turut melaporkan bahawa remaja dalam komuniti yang lebih konservatif menunjukkan tahap pengetahuan seksual yang rendah, dengan perbezaan sumber maklumat mengikut jantina, di mana remaja perempuan lebih bergantung kepada keluarga manakala remaja lelaki memperoleh maklumat daripada sumber lain seperti internet dan rakan sebaya.

Remaja di luar bandar juga tidak terlepas dalam penglibatan tingkah laku seksual, Mostert et al. (2020) menggambarkan realiti kehidupan remaja di sebuah sekolah luar bandar di Afrika Selatan dalam memahami dan mengamalkan tingkah laku seksual mereka. Dapatan kajian menunjukkan bahawa sebahagian besar pelajar mempunyai

pengetahuan yang terhad tentang kesihatan seksual dan reproduktif. Bahkan, mereka juga telah mula terlibat dalam amalan tingkah laku seksual yang berisiko. Keadaan ini mencerminkan situasi yang membimbangkan apabila remaja mula membuat keputusan berkaitan seksualiti tanpa maklumat dan panduan yang mencukupi dalam diri mereka.

Lyu et al. (2020) telah menjalankan satu kajian bagi memahami tahap pengetahuan seksual, sikap dan tingkah laku dalam kalangan pelajar Sarjana Muda di China. Kajian ini melibatkan seramai 5,965 orang pelajar dari sembilan universiti di tiga wilayah yang berbeza, dengan data dikumpulkan melalui soal selidik dalam talian yang merangkumi latar belakang sosiodemografi, pengetahuan seksual, sikap dan tingkah laku berkaitan seksualiti, serta keutamaan terhadap pendidikan seks. Hasil kajian mendapati bahawa hanya sebahagian kecil pelajar, iaitu 18.7%, pernah terlibat dalam hubungan seksual, dan penglibatan ini lebih ketara dalam kalangan pelajar dari kawasan bandar serta golongan LGBT. Walaupun begitu, tahap pengetahuan seksual pelajar secara keseluruhannya masih rendah, namun pelajar perempuan didapati menunjukkan sikap yang lebih positif terhadap seksualiti berbanding pelajar lelaki.

Selain itu, menurut Jabareen dan Zlotnick (2022), tahap dan sumber pengetahuan seksual remaja dalam masyarakat tradisional Palestin-Israel dengan objektif utama iaitu menilai perbezaan jantina dalam pengetahuan dan sumber maklumat seksual serta faktor pengaruh yang mempengaruhi pemahaman mereka. Dengan menggunakan pendekatan penyelidikan penyertaan berasaskan komuniti dan melibatkan 558 pelajar sekolah menengah dari beberapa lokasi, kajian ini mengumpul data melalui soal selidik yang terdiri dari segi aspek peribadi, tempatan, dan global mengikut Model Sistem Ekologi Manusia. Hasil kajian menunjukkan tahap pengetahuan seksual yang rendah di kalangan kedua-dua jantina, namun terdapat perbezaan sumber maklumat iaitu kanak-kanak perempuan lebih banyak menerima maklumat daripada ahli keluarga perempuan seperti ibu dan saudara perempuan, manakala kanak-kanak lelaki lebih bergantung kepada rakan sebaya dan internet.

Fokus Czaderny (2023), adalah terhadap hubungan antara pengetahuan seksual dan aktiviti seksual dalam kalangan remaja yang memfokuskan bagaimana jantina boleh mempengaruhi hubungan tersebut. Dengan menggunakan sampel rawak seramai 1,246 remaja, hasilnya menunjukkan bahawa remaja lelaki dengan pengetahuan seksual rendah cenderung memulakan hubungan seksual lebih awal dan mempunyai lebih ramai pasangan, manakala hubungan ini tidak ketara bagi perempuan. Secara purata, lelaki juga mempunyai pengetahuan yang lebih rendah berbanding perempuan. Hal ini menekankan, bahawa jantina bukan sahaja mempengaruhi tahap pengetahuan tetapi juga tingkah laku seksual remaja yang boleh menyebabkan risiko penyakit berjangkit.

Seksualiti dalam kalangan pesakit mental telah menarik minat Blanc et al. (2023). Dapat dilihat bahawa pengetahuan seksualiti dalam kalangan pesakit kesihatan mental di mana, memfokuskan kepada domain fisiologi, hubungan seksual, kehamilan, kontraseptif, penyakit kelamin, dan seksualiti. Dengan melibatkan 50 peserta yang sedang dirawat di bawah Perintah Forensik, kajian ini menggunakan Soal Selidik Pengetahuan Seksual Am (GSKQ) yang telah disahkan untuk menilai pengetahuan mereka secara menyeluruh. Hasil daripada kajian ini mendedahkan bahawa meskipun peserta mempunyai pengetahuan yang baik dalam aspek fisiologi dan hubungan seksual, namun terdapat kekurangan yang ketara dalam pemahaman tentang kehamilan, kontraseptif, dan penyakit kelamin. Malah, 70% peserta melaporkan pendidikan seks yang terhad, kebanyakannya hanya di peringkat sekolah, dan hanya 12% menerima

pendidikan seks daripada profesional kesihatan. Hal ini jelas menunjukkan bahawa pesakit mental juga mengetahui tentang seksualiti meskipun pengetahuan mereka berada pada tahap yang rendah.

Amalan seksual juga telah menarik minat Baati et al. (2020) dan Iqbal et al. (2021) dalam menilai melalui tahap pengetahuan, sikap dan amalan berkaitan seksualiti dalam kalangan pelajar perubatan. Dengan menggunakan reka bentuk kajian keratan rentas melalui soal selidik, hasil kajian mendapati tahap pengetahuan serta amalan seksual pelajar adalah sederhana dan tidak seimbang, sekali gus menunjukkan keperluan pengukuhan pendidikan seksual dalam kurikulum formal. Hal ini, telah menunjukkan wujudnya jurang pengetahuan yang dipengaruhi oleh faktor jantina dan pendedahan pendidikan, dengan tahap kesedaran yang masih rendah dalam konteks budaya. Secara keseluruhan, kedua-dua kajian menegaskan bahawa kekurangan pengetahuan dan pendedahan yang sistematik terhadap pendidikan seksual masih menjadi isu utama, sekali gus menyokong keperluan intervensi pendidikan seksual yang lebih komprehensif dan berstruktur dalam kalangan pelajar.

Seterusnya, Patel et al. (2024) mendapati bahawa pelajar perubatan di India mempunyai tahap pengetahuan yang lebih tinggi menunjukkan sikap lebih terbuka terhadap isu seksualiti. Faktor seperti kediaman di kawasan bandar dan penggunaan internet sebagai sumber maklumat juga memainkan peranan yang penting. Namun, walaupun pengetahuan meningkat, tingkah laku sebenar mereka masih dipengaruhi oleh faktor budaya, norma sosial, dan kebiasaan peribadi. Hal ini menekankan, bahawa hubungan antara pengetahuan, sikap, dan tingkah laku seksual adalah kompleks dan tidak linear.

Selain itu, dapat dilihat juga tahap pengetahuan seksual dan sikap terhadap seksualiti yang memainkan peranan penting dalam membentuk tingkah laku seksual pelajar. Sebagai contoh, kajian di Jakarta Barat mendapati bahawa majoriti pelajar sekolah rendah mempunyai tahap pengetahuan seksual yang baik dan sikap seksual yang baik, yang mana kedua-duanya berkait rapat dengan penglibatan dalam membentuk tingkah laku seksual (Othman, Abdul Aziz & Jamaludin, 2020; Djohan et al., 2021).

Amalan kesihatan seksual juga telah menarik minat Zhao et al. (2023) yang bertujuan untuk menilai tahap pengetahuan, sikap dalam kalangan pelajar perubatan. Dengan menggunakan reka bentuk kajian melalui soal selidik berstruktur dan pendekatan kuantitatif, hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap pengetahuan dan sikap terhadap kesihatan seksual masih sederhana. Bahkan, wujudnya jurang antara pengetahuan dan amalan sebenar, sekali gus menekankan keperluan pendidikan seksual yang lebih komprehensif. Selain itu, kesihatan seksual dan reproduktif juga menunjukkan tahap pengetahuan dan sikap masih rendah, manakala amalan seksual dipengaruhi oleh faktor demografi seperti tahap pendidikan dan latar belakang keluarga. Secara keseluruhan, kajian ini menunjukkan bahawa kekurangan pengetahuan dan sikap yang tidak menyokong boleh mempengaruhi amalan seksual berisiko.

Disamping itu, dapat dilihat juga bahawa penggunaan peranti elektronik semasa pandemik COVID-19 dapat mempengaruhi pengetahuan, sikap, persepsi, dan tingkah laku seksual remaja di Hong Kong, khususnya dalam konteks pembelajaran bersemuka yang terganggu dan peningkatan masa di dunia digital. Melalui tinjauan keratan rentas melibatkan 8,282 pelajar sekolah menengah yang menjawab soal selidik terperinci tentang aspek seksualiti mereka, data dianalisis menggunakan kaedah statistik deskriptif dan pengantaraan bagi mengkaji hubungan antara masa skrin dengan

pengetahuan dan amalan seksual. Hasil kajian mendapati bahawa semakin lama seseorang menggunakan peranti elektronik, semakin tinggi tahap pengetahuan mereka tentang seksualiti. Bahkan, mereka juga menjadi lebih terbuka dengan stigma terhadap penyakit kelamin dan penerimaan yang lebih tinggi terhadap golongan LGBT (Tse et.al, 2023).

Dapat dilihat juga, dengan adanya pendidikan seks yang betul dapat mencegah daripada berlakunya kehamilan yang tidak diingini (Mbizvo et al., 2023; Rodríguez-García et al., 2024). Kajian Mbizvo et al. (2023) bertujuan menilai peranan pengetahuan seksual yang diperoleh melalui *Comprehensive Sexuality Education* (CSE) terhadap pencegahan kehamilan tidak diingini. Dengan menggunakan reka bentuk kuantitatif, hasil kajian menunjukkan peningkatan pengetahuan dalam kalangan remaja yang menyumbang kepada penurunan signifikan kehamilan awal. Selari dengan itu, Rodríguez-García et al. (2024) mendapati peningkatan tahap pengetahuan seksual melalui pendidikan seks yang komprehensif berkait secara langsung dengan pengurangan tingkah laku seksual berisiko, termasuk amalan seks yang tidak selamat dan permulaan hubungan seksual awal.

Seterusnya, terdapat juga tahap pengetahuan, sikap dan tingkah laku seksual dalam kalangan pelajar wanita dan wanita dewasa yang menunjukkan corak berbeza tetapi saling berkait dengan faktor sosial dan budaya. Kajian terhadap 506 pelajar menggunakan soal selidik SKAQ II dan SBSI mendapati bahawa walaupun tahap pengetahuan seksual peserta masih rendah dan sikap mereka cenderung konservatif. Namun begitu, pelajar menunjukkan pemikiran untuk lebih terbuka terhadap isu seksualiti. Bahkan, internet juga dikenal pasti sebagai sumber maklumat utama dan paling dipercayai dalam penglibatan tingkah laku seksual adalah rendah dalam memahami isu seksualiti (Mahadik et al., 2024).

Kajian Jahanfar dan Pashaei (2022), mendapati bahawa walaupun pelajar universiti memiliki pengetahuan asas mengenai seksualiti, namun sikap mereka terhadap tingkah laku seksual berisiko adalah negatif. Hal ini menunjukkan bahawa norma sosial, kepercayaan agama, dan penglibatan dalam aktiviti sosial memainkan peranan penting dalam membentuk cara mereka memandang seksualiti. Sikap yang lebih konservatif ini bertindak sebagai pelindung terhadap tingkah laku berisiko, namun pelajar yang sering terdedah kepada persekitaran sosial cenderung menunjukkan tingkah laku berisiko walaupun pengetahuan asas mereka setara. Sementara itu, Somaiya dan Pandey (2023), pula menekankan bahawa sikap seksual juga dipengaruhi oleh faktor sosio-ekonomi dan jantina, di mana wanita dan individu daripada kelas sosio-ekonomi tinggi cenderung mempunyai sikap lebih positif terhadap seksualiti, berbanding lelaki dan golongan kelas rendah. Penemuan kedua-dua kajian ini menunjukkan bahawa sikap seksual bukan sahaja berkait dengan tahap pengetahuan, tetapi juga dipengaruhi oleh faktor sosial, budaya, jantina, dan persekitaran.

Menariknya, kajian dijalankan ke atas pelajar institusi pengajian tinggi di Sabah yang bertujuan untuk menilai tahap sikap terhadap seksualiti dalam kalangan pelajar universiti, mengkaji hubungan antara sikap tersebut dengan tingkah laku seksual mereka, dan untuk menilai tahap sikap terhadap seksualiti dalam kalangan pelajar universiti, serta mengkaji bagaimana sikap ini berkaitan dengan tingkah laku seksual mereka. Hasil kajian mendapati bahawa sebahagian besar mahasiswa menunjukkan sikap konservatif terhadap hubungan seks sebelum kahwin, tetapi terdapat perbezaan signifikan antara jantina dan etnik di mana lelaki cenderung lebih liberal, manakala

rakan sebaya menjadi sumber utama pengetahuan seks (Ramanaidoo & Rathakrishnan, 2025). Namun, kajian Mohamad et al. (2025), menunjukkan bahawa 42.4% pelajar universiti memiliki sikap permisif terhadap seks pra-nikah, dan faktor seperti pengalaman kanak-kanak serta demografi memberi kesan terhadap sikap ini, menunjukkan bahawa sikap seksual tidak seragam dan dipengaruhi oleh konteks sosial serta pengalaman hidup.

Fokus utama kajian Sierra et al. (2022) adalah, kekerapan aktiviti seksual seperti beronani dan hubungan seksual dalam kalangan remaja dapat mempengaruhi sikap seksual. Fokus utama kajian adalah untuk menjelaskan faktor-faktor yang mempengaruhi tingkah laku seksual remaja, termasuk umur, pegangan agama, sikap terhadap fantasi seksual, dan onani. Kajian ini menilai corak dan *variabel* pengaruh dengan melibatkan remaja yang berusia 13 hingga 17 tahun melalui instrumen psikometrik dan soal selidik sosiodemografi yang berbeza. Oleh itu, hasil menunjukkan bahawa lelaki lebih sering beronani dan menjalin hubungan seksual berbanding perempuan. Bahkan, sikap positif terhadap fantasi seksual menjadi faktor utama yang menentukan kekerapan beronani dan hubungan seksual, terutama dalam kalangan lelaki.

Disamping itu, penggunaan aplikasi temu janji dengan sosiodemografi, sikap seksual, dan tingkah laku seksual berisiko dalam kalangan dewasa muda juga menentukan hubungan dan sikap terhadap seksualiti dalam diri individu. Kajian ini melibatkan 2,288 peserta berumur 18 hingga 35 tahun yang menjawab soal selidik dalam talian, dan data dianalisis menggunakan kaedah statistik seperti ujian deskriptif, ujian-khi kuasa dua, regresi logistik, regresi linear berganda, serta analisis interaksi. Hasil dapatan menunjukkan bahawa lelaki dan individu LGBT lebih cenderung menggunakan aplikasi temu janji, dan pengguna aplikasi ini juga memperlihatkan sikap seksual dalam talian yang lebih positif serta mempunyai bilangan pasangan seksual yang lebih ramai berbanding yang tidak menggunakan aplikasi. Oleh itu, dapat dilihat bahawa penggunaan aplikasi temu janji bukan sahaja dipengaruhi oleh faktor jantina dan orientasi seksual, tetapi turut memberi kesan kepada sikap dan tingkah laku seksual individu (Blanc, 2023).

Sikap terhadap seksualiti dalam kalangan pelajar kejururawatan juga telah menarik perhatian Akalin dan Ozkan, (2021) serta Jadoon et al., (2022) yang bertujuan meneliti pengetahuan dan sikap terhadap seksualiti di kalangan pelajar kejururawatan, dan mendapati bahawa pelajar sikap terhadap seksual pelajar berada pada tahap sederhana yang mempengaruhi sikap mereka terhadap penjagaan seksual dalam amalan klinikal. Bahkan, sebelum menerima latihan formal dalam kesihatan seksual dan reproduktif, kajian juga mendapati bahawa faktor seperti amalan agama, latar belakang sosial, dan tingkah laku sosial telah membentuk persepsi awal pelajar kejururawatan terhadap seksualiti. Sementara itu, dalam menilai masalah kesihatan seksual masyarakat, didapati bahawa walaupun pelajar mempunyai sikap positif dan kesederhana dalam menangani isu kesihatan seksual. Namun, tahap pengetahuan mereka mengenai penyakit seksual masih rendah, dan halangan budaya serta faktor peribadi mempengaruhi keselesaan mereka dalam praktik klinikal kejururawatan.

Tambahan pula, kajian berkaitan seksualiti dalam kalangan warga emas telah menarik minat Wilschut et al. (2021) dan Vendramini et al. (2024), yang bertujuan untuk menilai tahap pengetahuan dan sikap pelajar kejururawatan terhadap seksualiti warga tua. Kajian mendapati pelajar mempunyai pengetahuan sederhana dan sikap positif, tetapi

hanya sebahagian kecil yang benar-benar membincangkan isu ini dengan warga tua, dan tahap pengetahuan berbeza mengikut tahun pengajian, manakala sikap tidak menunjukkan perbezaan signifikan, serta faktor seperti kurang keyakinan juga menjadi halangan dalam tingkah laku seksual.

Sikap terhadap tingkah laku seksual yang dipengaruhi oleh jantina, orientasi seksual, sosiodemografi, dan faktor budaya iaitu Ludwig et al. (2023) mendapati bahawa dalam kalangan masyarakat Jerman, hubungan seksual sesama jantina paling diterima manakala seks luar nikah paling kurang diterima. Justeru itu, lelaki lebih terbuka terhadap seks luar nikah dan kerja seks. Blanc (2023) pula, mendapati bahawa wanita lebih cenderung menerima tingkah laku seksual bersendirian dan penggunaan bahan erotik, manakala lelaki lebih menyukai tingkah laku seksual yang tidak konvensional. Bahkan, individu biseksual dan homoseksual menunjukkan penerimaan lebih tinggi terhadap tingkah laku seksual tidak konvensional, bersendirian, dan dalam talian berbanding heteroseksual. Kesimpulannya, sikap seksual individu dibentuk oleh kombinasi jantina, orientasi seksual, serta konteks sosial dan budaya, menekankan kepentingan memahami faktor-faktor ini dalam pendidikan dan dasar kesihatan seksual.

3. Metod Kajian

3.1. Reka Bentuk Kajian

Pengumpulan data berbentuk kuantitatif yang menggunakan borang soal selidik digunakan dalam kajian ini. Hal ini kerana, pengkaji memerlukan jumlah responden yang ramai untuk memastikan maklumat yang diperoleh tepat dan padat berdasarkan objektif yang dikaji.

3.2. Populasi dan Sampel Kajian

Jumlah populasi kajian ini adalah seramai 1152 orang pelajar yang menginap di Inasis Proton. Setiap blok mempunyai jumlah pelajar seramai 144 orang pelajar. Oleh itu, pengkaji memilih Inasis Proton yang mempunyai lapan buah blok iaitu terdiri daripada blok A, B, C, D, E, F, G, dan H. Seterusnya, bagi teknik persampelan pula kajian yang dipilih ialah persampelan mudah yang merupakan kaedah persampelan bukan kebarangkalian. Teknik persampelan ini adalah kerana setiap orang dipilih berdasarkan ketersediaan atau kedekatan mereka dengan penyelidik. Tujuan bagi persampelan mudah adalah untuk memudahkan penyelidik mendapatkan responden dengan meminta mereka menjawab soal selidik tersebut. Sampel kajian melibatkan seramai 296 orang.

3.3. Kaedah Pengumpulan Data

Kaedah tinjauan digunakan bagi mendapatkan maklumat berkaitan tahap pengetahuan dan sikap pelajar universiti iaitu dengan menggunakan borang soal selidik. Borang soal selidik ini disebarkan melalui penggunaan *Google Form*. Link pautan soal selidik disebarkan melalui aplikasi media sosial *Whatsapp* bagi mendapatkan responden dalam kajian ini. Borang soal selidik yang telah dilengkapkan oleh responden dikumpulkan dan dianalisis bagi menjawab objektif kajian.

3.4. Instrumen Kajian

Borang soal selidik ini mengandungi tiga bahagian iaitu bahagian A, B, dan C. Bahagian A adalah mengenai demografi responden iaitu jantina, umur, kaum, tahun pengajian, dan status perkahwinan. Bahagian B, pula adalah mengenai pengetahuan seksualiti pelajar universiti yang terdiri daripada 18 item. Sementara bahagian C adalah mengenai sikap terhadap seksualiti yang juga terdiri daripada 18 item. Skala likert digunakan dalam bahagian B dan C yang mewakili 1 (sangat tidak setuju), 2 (tidak setuju), 3 (neutral), 4 (setuju), 5 (sangat setuju).

3.5. Analisis Data

Pengkaji menggunakan sistem perisian *Statistic Package for Social Science* (SPSS) versi 27. Ujian statistik deskriptif digunakan yang menerangkan tentang peratus, kekerapan, min, dan sisihan piawai bagi menunjukkan dengan lebih jelas mengenai demografi responden, tahap pengetahuan tentang seksualiti dan sikap terhadap seksualiti.

Analisis statistik inferensi digunakan untuk menguji hipotesis yang telah dibina. Pengkaji telah menganalisis maklumat atau data yang diperolehi daripada responden dengan menggunakan analisis ujian Korelasi Pearson untuk mencari hubungan. Analisis ujian-t dan ANOVA Sehalu digunakan untuk menguji perbezaan pemboleh ubah terikat iaitu tahap pengetahuan seksualiti dengan pemboleh ubah bebas iaitu jantina dan kaum.

4. Dapatan Kajian

4.1. Latar Belakang Responden

Responden kajian terdiri daripada pelajar di Inasis Proton, Universiti Utara Malaysia. Kajian ini melibatkan seramai 296 responden pelajar yang berumur 18 tahun hingga 26 tahun. Berdasarkan dapatan kajian, 49% adalah pelajar lelaki dan 51% pelajar perempuan. Majoriti responden (67%) berumur di antara 22 hingga 25 tahun, dan 57% terdiri daripada kaum Melayu. Sebanyak 32% merupakan pelajar semester tujuh, 25% semester lima, 22% semester tiga, dan 21% semester satu.

4.2. Nilai Min bagi Tahap Pengetahuan Tentang Seksualiti

Secara keseluruhan, nilai min yang tinggi berdasarkan pengetahuan berkaitan seksualiti dalam kalangan pelajar adalah bagi item 'perogol mempunyai lebih keinginan untuk seks' iaitu purata (min=4.24, s.p=.855), diikuti dengan item 'aktiviti seksual yang tidak terkawal semasa zaman kanak-kanak dan remaja akan memberi kesan negatif dalam perkahwinan' iaitu purata sebanyak (min=4.12, s.p=.915). Selain itu, 'lelaki atau perempuan yang melakukan beberapa hubungan seks sebelum berkahwin adalah kurang jujur daripada yang lain' iaitu sebanyak (min=4.07, s.p=.829). Secara keseluruhannya, hasil kajian menunjukkan bahawa tahap pengetahuan pelajar tentang seksualiti adalah sederhana.

Jadual 1: Nilai Min Tahap Pengetahuan Tentang Seksualiti

Pernyataan	Min	Sisihan Piawai
Membaca buku dan bahan erotik akan mempengaruhi sikap terhadap seksual	3.76	1.032
Keinginan seksual yang berlebihan atau tidak terkawal akan menyebabkan aktiviti seksual yang buruk	4.03	.998

Tingkah laku seksual lelaki lebih dipengaruhi oleh umur berbanding wanita	3.65	1.040
Aktiviti seksual yang tidak terkawal semasa zaman kanak-kanak dan remaja akan memberi kesan negatif dalam perkahwinan	4.12	.915
Perempuan juga terlibat dalam onani	3.77	.946
Beronani yang berlebihan dapat menyebabkan penyakit mental	3.72	1.060
Sesetengah makanan dapat meningkatkan keinginan untuk seks	3.08	1.091
Pengambilan dadah akan meningkat keinginan seksual	3.68	1.035
Beronani dapat menyebabkan mati pucuk	3.65	1.134
Lelaki atau perempuan yang melakukan beberapa hubungan seks sebelum berkahwin adalah kurang jujur daripada yang lain	4.07	.829
Penggunaan kondom dapat mencegah penyakit kelamin (STD)	3.84	.897
Perogol mempunyai lebih keinginan untuk seks	4.24	.855
Beronani tidak menyebabkan sebarang fizikal menjadi lemah	3.07	1.154
Lelaki atau perempuan tidak melakukan hubungan seksual dengan sesama jantina	3.21	1.272
Homoseksual meningkat dengan mempelajari hubungan sejenis	3.57	1.036

4.3. Nilai Min bagi Sikap Terhadap Seksualiti

Secara keseluruhannya, nilai min yang tinggi ditunjukkan bagi item 'hubungan seksual mestilah antara suami isteri sahaja' iaitu (min= 4.44, s.p= 706), 'ibu bapa hendaklah menghentikan anak-anak mereka daripada beronani' sebanyak (min= 4.34, s.p= 742) dan item 'selepas berkahwin, hubungan seksual dengan orang lain selain daripada pasangan akan memudaratkan' (min=4.28), s.p= 793). Kajian ini secara keseluruhannya menunjukkan bahawa, kebanyakan responden menunjukkan sikap yang sederhana dalam hal-hal yang berkaitan seksualiti.

Jadual 2: Nilai Min Sikap Terhadap Seksualiti

Pernyataan	Min	Sisihan Piawai
Pendidikan seks menggalakkan hubungan seks sebelum perkahwinan dalam masyarakat	2.59	1.262
Selepas berkahwin, hubungan seksual dengan orang lain selain daripada pasangan akan memudaratkan	4.28	.793
Maklumat tentang kontraseptif sering menggalakkan cara yang salah untuk melakukan hubungan seksual	3.18	1.035
Ibu bapa hendaklah menghentikan anak-anak mereka daripada beronani	4.34	.742
Lelaki atau perempuan harus mempunyai pengalaman hubungan seksual sebelum berkahwin	1.98	1.157
Pengguguran bukanlah pembunuhan	2.67	1.419
Perempuan hendaklah dilarang daripada melakukan onani	4.12	.937
Semua undang-undang yang membenarkan pengguguran harus diharamkan	3.28	1.307
Hubungan seksual mestilah antara suami isteri sahaja	4.44	.706
Beronani dapat memudaratkan kesihatan	3.93	1.036
Pengguguran tidak dibenarkan dalam apa jua keadaan	3.14	1.363

Lelaki harus mempunyai pengalaman persetubuhan sebelum berkahwin	1.90	1.141
Melihat ahli keluarga berbogel dapat meningkatkan keinginan untuk mengetahui tentang seks bagi kanak-kanak	2.91	1.248
Beronani dapat menenangkan keinginan seks bagi lelaki atau perempuan	2.70	1.203
Perempuan dengan sosioekonomi rendah kebiasaannya mengambil bahagian lebih dalam hubungan seksual	2.91	1.162
Pengguguran lebih teruk daripada kelahiran bayi yang tidak diingini	3.18	1.289
Beronani pada zaman kanak-kanak tidak harus dilarang oleh ibu bapa	1.88	1.109
Keperawanan perempuan yang belum berkahwin harus disokong dan dipertingkatkan dalam masyarakat kita	4.19	.849

4.4. Analisis Statistik Inferensi

Analisis yang digunakan dalam dapatan kajian adalah Ujian t, ANOVA dan Kolerasi. Analisis-analisis ini digunakan bagi mencapai objektif kajian.

4.4.1. Analisis Ujian-t bagi Tahap Pengetahuan Seksualiti Pelajar Universiti Berdasarkan Jantina

Berdasarkan jadual 3, hasil analisis Ujian-t menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan bagi perempuan dan lelaki di mana min pelajar perempuan lebih tinggi berbanding lelaki dengan ($t = -5.123, p < .001$).

Jadual 3: Ujian-t Perbezaan Tahap Pengetahuan Seksualiti Pelajar Berdasarkan Jantina

Jantina	N	Min	Sisihan Piawai	t	dk
Lelaki	146	53.1438	8.41836	-5.138	294
Perempuan	150	57.7133	6.82016	-5.123	278.738

$p < 0.001$

4.4.2. Analisis Ujian ANOVA Sehala bagi Tahap Pengetahuan Seksualiti Pelajar Mengikut Kaum

Berdasarkan jadual 4, hasil analisis ujian ANOVA Sehala menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara kumpulan dan dalam kumpulan dengan ($p < .001$).

Jadual 4: Ujian ANOVA Sehala Perbezaan Tahap Pengetahuan Seksualiti Pelajar Mengikut Kaum

	Jumlah Kuasa Dua	dk	Min Kuasa Dua	f	Sig.
Antara Kumpulan	3671.569	2	1835.785	35.669	.000
Dalam Kumpulan	15079.944	293	51.467		
Jumlah	18751.514	295			

$p < 0.001$

Manakala hasil analisis ujian *Post Hoc Tukey* menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara kaum Melayu dengan Cina ($p < .001$) dan antara kaum Melayu dengan

India ($p < .001$). Walau bagaimanapun, tiada perbezaan yang signifikan antara kaum Cina dan India ($p = .918$).

Jadual 5: Ujian Post Hoc Tukey Perbezaan Tahap Pengetahuan Seksualiti Pelajar Mengikut Kaum

Kaum	N	dk	f	Sig.
Melayu	170	2	35.669	<.001
Cina	62	293		<.001
India	64			<.001
Jumlah	296	295		

$p < 0.001$

4.4.3. Analisis Ujian Kolerasi Pearson Tahap Pengetahuan dengan Sikap Terhadap Seksualiti

Berdasarkan jadual 6, hasil analisis ujian kolerasi menunjukkan terdapat hubungan positif yang signifikan antara tahap pengetahuan dengan sikap terhadap seksualiti di mana tahap pengetahuan telah menunjukkan sikap keterbukaan pelajar dalam mengetahui tentang seksualiti iaitu ($r = .550$, $p = < 0.001$).

Jadual 6: Ujian Kolerasi Tahap Pengetahuan Seksualiti dengan Sikap Terhadap Seksualiti

		Tahap Pengetahuan tentang seksualiti	Sikap Terhadap Seksualiti
Tahap Pengetahuan tentang Seksualiti	Kolerasi Pearson	1	.550**
	Sig. (Dua hala)		.000
	N	296	296
Sikap Terhadap Seksualiti	Kolerasi Pearson	.550**	1
	Sig. (Dua hala)	.000	
	N	296	296

$p < 0.001$

5. Perbincangan Dapatan Kajian

Bahagian ini akan membincangkan mengenai hasil kajian yang telah dijalankan serta akan dibandingkan atau dikaitkan dengan hasil kajian-kajian lepas yang berkaitan dengan tahap pengetahuan, sikap, dan tingkah laku seksual pelajar.

5.1. Tahap Pengetahuan Pelajar Tentang Seksualiti

Menerusi hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap pengetahuan pelajar berkaitan seksualiti adalah berada pada tahap sederhana. Kebanyakan pelajar mempunyai pengetahuan berkaitan seksualiti tetapi ada segelintir pelajar yang kurang pengetahuan berkaitan seksualiti tersebut. Kajian ini bertentangan dengan kajian-kajian terdahulu (Mahadik et al., 2024; Moreira et al., 2023; Blanc, 2023; Mostert et al., 2020; Lyu et al., 2020), yang menunjukkan bahawa tahap pengetahuan seksual responden pelajar adalah rendah dan mereka menunjukkan sikap yang agak konservatif tertentu meskipun mereka terdedah kepada maklumat melalui internet dan media. Walaupun demikian, kajian Ridzwan (2022) dan kajian Zhao et al. (2020) menunjukkan bahawa

tahap pengetahuan seksual dalam kalangan pelajar sederhana yang selari dengan kajian ini. Hal ini menunjukkan bahawa, segelintir pelajar mempunyai pengetahuan yang sederhana dan ada segelintir pelajar juga mempunyai pengetahuan yang rendah berkaitan seksualiti.

Hasil daripada kajian ini, pengkaji dapat menyimpulkan bahawa tahap pengetahuan seksualiti berdasarkan jantina adalah perempuan adalah tinggi berbanding lelaki. Hasil daripada kajian ini selari dengan Czardeny (2023), menunjukkan bahawa remaja lelaki dengan pengetahuan seksual rendah cenderung memulakan hubungan seksual lebih awal dan mempunyai lebih ramai pasangan, manakala hubungan ini tidak ketara bagi perempuan. Secara purata, lelaki juga mempunyai pengetahuan yang lebih rendah berbanding perempuan. Jelaslah bahawa, pengetahuan seksualiti ini menunjukkan bahawa perempuan lebih tinggi berbanding lelaki.

Jabareen dan Zlotnick (2022), turut menyatakan bahawa tahap pengetahuan seksual rendah dalam kalangan kedua-dua jantina, namun terdapat perbezaan iaitu kanak-kanak perempuan lebih tinggi pengetahuan dan menerima banyak maklumat daripada persekitaran mereka berbanding lelaki yang rendah pengetahuan mereka kerana lebih bergantung kepada rakan sebaya. Hal ini menunjukkan bahawa, perempuan lebih tinggi pengetahuan mereka kerana mereka lebih mudah mendapatkan maklumat dengan persekitaran mereka berbanding lelaki yang terlalu bergantung kepada sesuatu perkara. Begitu juga, Dong et al. (2022), menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang jelas di mana perempuan cenderung lebih banyak mengetahui tentang seksualiti berbanding lelaki.

Walau bagaimanapun, kajian ini berbeza dengan kajian Normala dan Kamil (2021), di mana, tiada perbezaan yang signifikan dari segi tahap pengetahuan berdasarkan jantina, meskipun skor min pelajar perempuan adalah tinggi berbanding pelajar lelaki. Bahkan, tahap pengetahuan bagi jantina lelaki dan perempuan memang berada pada tahap yang paling rendah, hal ini berpunca daripada faktor budaya dan norma masyarakat yang masih menganggap perbincangan berkaitan seks sebagai suatu topik yang sensitif dan taboo.

Hasil dapatan kajian yang dibentangkan dalam analisis inferensi mendapati bahawa terdapat perbezaan antara tahap pengetahuan seksualiti pelajar mengikut kaum. Hasil analisis ujian ANOVA Sehalah ini menunjukkan terdapat perbezaan tahap pengetahuan seksualiti mengikut kaum ialah terdapat perbezaan yang signifikan antara kaum Melayu dengan Cina dan antara kaum Melayu dengan India. Walau bagaimanapun, tiada perbezaan yang signifikan antara kaum Cina dan India.

Melalui hasil dapatan kajian ini, kajian ini berbeza dengan Normala dan Kamil (2021), yang menunjukkan bahawa terdapat perbezaan mengikut atau etnik, di mana menunjukkan bahawa terdapat perbezaan signifikan dalam tahap pengetahuan mengikut kaum iaitu pelajar kaum Cina cenderung mempunyai skor pengetahuan yang lebih tinggi diikuti dengan pelajar Melayu, manakala pelajar India pula menunjukkan tahap pengetahuan yang rendah.

5.2. Sikap Pelajar Terhadap Seksualiti

Hasil kajian yang telah diperoleh menyatakan bahawa nilai min bagi sikap terhadap seksualiti adalah berada pada tahap sederhana. Melalui dapatan kajian dapat dilihat

bahawa nilai min sederhana bagi sikap pelajar berkaitan hubungan seksual mestilah antara suami isteri sahaja, kedua, ibu bapa hendaklah menghentikan anak-anak mereka daripada beronani dan ketiga adalah sikap pelajar yang menyatakan bahawa selepas berkahwin, hubungan seksual dengan orang lain selain daripada pasangan akan memudaratkan. Kajian ini selari dengan dapatan kajian Djohan et al. (2021), iaitu kajian menunjukkan sikap pelajar dalam kalangan di Jakarta Barat terhadap isu seksual berada tahap sederhana, di mana sebahagian pelajar menunjukkan sikap yang kurang matang atau cenderung menerima tingkah laku seksual yang berisiko. Namun begitu, terdapat juga segelintir yang menunjukkan sikap positif dan bertanggungjawab berdasarkan sikap terhadap seksualiti.

Lyu et al. (2020), turut menyatakan bahawa sikap seksual dalam kalangan pelajar universiti berada pada tahap sederhana. Hal ini kerana, meskipun terdapat penerimaan yang jelas terhadap beberapa aspek berkaitan seksual, namun sikap konservatif masih wujud dalam banyak nilai dan norma responden yang berasal daripada Cina. Jelaslah bahawa, sikap mereka menunjukkan kesederhanaan terhadap isu-isu berkaitan seksualiti.

Namun demikian, dapatan berbeza yang ditunjukkan oleh kajian Mahadik et al. (2024) dan Shousha (2024), yang dilihat bahawa pelajar dalam kalangan pelajar menunjukkan sikap yang tinggi dalam merangkumi didikan sosial dan budaya yang menekankan norma larangan terhadap seksual yang bebas di luar konteks perkahwinan. Tambahan pula, sikap pelajar berada pada tahap tinggi yang membuktikan bahawa majoriti responden mempunyai sikap positif dan bersikap terbuka dalam menerima hubungan interpersonal dalam diri mereka. Hal ini menunjukkan bahawa sikap pelajar terhadap seksualiti adalah pada tahap konservatif yang menunjukkan keterbukaan dalam bertingkah laku dan penerimaan terhadap aspek-aspek tertentu. Jelaslah bahawa, kebanyakan responden yang berada pada tahap tinggi menunjukkan sikap yang terbuka terhadap seksualiti dan mempunyai fikiran yang positif dalam membawa ke arah kematangan seksualiti.

6. Kesimpulan

Jelaslah bahawa, pelajar universiti tahu akan tanggungjawab mereka dalam menjaga nilai dan harga diri untuk tidak menyimpang daripada yang tidak sepatutnya berlaku. Namun demikian, mereka perlulah menjaga diri mereka dengan baik agar tidak mudah terpengaruh dengan sumber-sumber lain yang boleh membawa kepada tingkah laku seksual yang berisiko. Oleh itu, pengkaji berharap melalui hasil kajian yang telah dijalankan ini adalah dapat memberikan satu sumber rujukan dan pengetahuan kepada semua individu mengenai pengetahuan seksualiti ini. Bahkan, dengan pengetahuan tentang seksualiti ini bukan hanya dapat digunakan untuk pembelajaran sahaja tetapi juga dapat digunakan sepanjang hayat. Pengkaji juga berharap dengan adanya kajian ini dapat membuka mata dan memberi kesedaran kepada semua pihak untuk terus mencegah daripada berlakunya gejala-gejala seksual daripada terus berleluasa tidak kira dalam kalangan pelajar tetapi juga dalam kalangan masyarakat.

Kelulusan Etika dan Persetujuan untuk Menyertai Kajian (*Ethics Approval and Consent to Participate*)

Kajian ini telah melalui semakan pakar oleh Pensyarah di Pusat Pengajian Psikologi Gunaan, Dasar dan Kerja Sosial, UUM. Persetujuan termaklum juga telah diperoleh daripada responden kajian

Kewangan (*Funding*)

Tiada pembiayaan diterima untuk kajian ini.

Konflik Kepentingan (*Conflict of Interest*)

Penulis mengisytiharkan tiada konflik kepentingan.

Rujukan

- Abdul Rashid, A.A. (2024, May 1). - Kesejahteraan Seksual: Sedarkah Kita?. *BERNAMA*.<https://www.bernama.com/bm/tintaminda/news.php?id=2259043#:~:text=Dewasa%20ini%2C%20kepincangan%20masalah%20sosial%20dalam%20masyarakat,peningkatan%20kes%20jenayah%20seksual%20sebanyak%202.9%20peratus>
- Akalin, A. & Ozkan, B. (2021). Sexual myths and attitudes regarding sexuality of nursing students: A mixed method study. *Perspectives in Psychiatric Care*, 57(3), 1497–1504. <https://doi.org/10.1111/ppc.12717>
- Baati, I., Ellouze, S., Jedidi, J., Sellami, R., Trigui, D., Damak, J., Feki, I., & Masmoudi, J. (2020). Connaissances, attitudes et pratiques des étudiants en médecine en matière de sexualité. *Pan African Medical Journal*, 35(2), 20–27. <https://doi.org/10.11604/pamj.2020.35.141.12910>
- BERNAMA (Ogos 13, 2025). Lebih 6,000 kes remaja hamil direkod dari 2023 hingga Mac 2025. *Utusan Borneo Online*. <https://www.utusanborneo.com.my/2025/08/13/lebih-6000-kes-remaja-hamil-direkod-dari-2023-hingga-mac-2025>.
- Blanc, A. (2023a). Attitudes toward sexual behaviors: Relationship with gender and sexual orientation. *Current Psychology*, 43(2), 1605–1614. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04398-3>
- Blanc, A. (2023b). Relationship between use of dating apps and sociodemographic variables, sexual attitudes, and sexual risk behaviors. *Sexuality Research and Social Policy*, 21(4), 1621–1633.
- Czaderny, K. (2023). Moderating effect of gender on the relationship between sexual knowledge and sexual activity among adolescents. *Sexuality Research and Social Policy*, 21(1), 253–262. <https://doi.org/10.1007/s13178-023-00899-9>.
- Djohan, P. B., Tjhay, F., Hasan, S., & Widjaja, N. T. (2021). Relationship among sexual knowledge, sexual attitudes, and sexual behavior of junior high school students in West Jakarta. *Jurnal Kedokteran Brawijaya*, 31(3), 193–198. <https://doi.org/10.21776/ub.jkb.2021.031.03.12>.
- Iqbal, M. (2021). The level of knowledge and awareness about sex and reproductive health among adolescents in Kashmir. *Journal of Psychosexual Health*, 3(1), 51–56. <https://doi.org/10.1177/2631831821989927>

- Jabareen, R., & Zlotnick, C. (2022). Levels and sources of adolescents' sexual knowledge in traditional societies: A cross-sectional study. *Nursing & Health Sciences*, 25(1), 120–129. <https://doi.org/10.1111/nhs.12999>
- Jadoon, S. B., Nasir, S., Victor, G., & Pienaar, A. J. (2022). Knowledge attitudes and readiness of nursing students in assessing peoples' sexual health problems. *Nurse Education Today*, 113(2), 53–56. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105371>
- Jahanfar, S., & Pashaei, Z. (2022). Sexual attitudes and associated factors of risky sexual behaviors among university students. *Brain and Behavior*, 12(8), 4–8. <https://doi.org/10.1002/brb3.2698>.
- Ludwig, J., Brunner, F., Wiessner, C., Briken, P., Gerlich, M. G., & von dem Knesebeck, O. (2023). Public attitudes towards sexual behavior—results of the German Health and Sexuality Survey (GeSiD). *Plos One*, 18(3), e0282187. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0282187>
- Lyu, J., Shen, X., & Hesketh, T. (2020). Sexual knowledge, attitudes and behaviours among undergraduate students in China—implications for sex education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6716. <https://doi.org/10.3390/ijerph17186716>
- Mahadik, H., Shaikh, M., & Muthe, M. (2024). Sexual knowledge, attitude, behaviours and sources of influences in undergraduate medical students in a Peripheral Medical College: A cross-sectional study. *Journal of Psychosexual Health*, 6(1), 66–73. <https://doi.org/10.1177/26318318241252707>
- Mbizvo, M. T., Kasonda, K., Muntalima, N.-C., Rosen, J. G., Inambwae, S., Namukonda, E. S., Mungoni, R., Okpara, N., Phiri, C., Chelwa, N., & Kangale, C. (2023). Comprehensive sexuality education linked to sexual and reproductive health services reduces early and unintended pregnancies among in-school adolescent girls in Zambia. *BMC Public Health*, 23(1), 43–46. <https://doi.org/10.1186/s12889-023-15023-0>.
- Moreira, M. T., Rocha, E., Lima, A., Pereira, L., Rodrigues, S., & Fernandes, C. S. (2023). Knowledge about sex education in adolescence: A cross-sectional study. *Adolescents*, 3(3), 431–445. <https://doi.org/10.3390/adolescents3030030>.
- Mostert, K., M Sethole, K., Khumisi, O., Peu, D., Thambura, J., N Ngunyulu, R., & F Mulaudzi, M. (2020). Sexual knowledge and practice of adolescent learners in a rural South African school. *African Health Sciences*, 20(1), 28–38. <https://doi.org/10.4314/ahs.v20i1.6>.
- Othman, N., Abdul Aziz, N., & Jamaludin, T. S. (2020). Knowledge, attitude and practice on sexual health among students of Centre for Foundation Studies. *Internatinal Journal Of Care Scholars*, 3(2), 17–21. <https://doi.org/10.31436/ijcs.v3i2.146>.
- Patel, S. H., Desai, N. D., & Shah, S. H. (2024). Sexual knowledge, attitude and behaviors of medical students: A cross-sectional study. *Indian Journal of Psychological Medicine*. <https://doi.org/10.1177/02537176241275554>
- Ramanaidoo, S., & Rathakrishnan, B. (2025). Sikap Pelajar institusi Pengajian Tinggi terhadap Hubungan seks Sebelum Kahwin: Satu Tinjauan di Sabah. *Jurnal Kemanusiaan*, 5(1), 20–26. <https://jurnalkemanusiaan.utm.my/index.php/kemanusiaan/article/view/26>
- Ridzwan, H., Musa, R., Zakaria, R.. (2023). Designing and Validating a New Youth and Adolescent Sexual Knowledge Scale. *IIUM Medical Journal Malaysia*, 22(2). <https://doi.org/10.31436/imjm.v22i2>
- Rodríguez-García, A., Botello-Hermosa, A., Borrallo-Riego, Á., & Guerra-Martín, M. D. (2025). Effectiveness of comprehensive sexuality education to reduce risk sexual behaviours among adolescents: A systematic review. *Sexes*, 6(1), 6–14. <https://doi.org/10.3390/sexes6010006>

- Shah, F. A. S. Z., Mustapa, N. M., Pakri, S. S., & Manan, N. A. (2021). Perception on sexuality education in secondary schools: An exploratory study among university of cyberjaya students. *Evaluation Studies in Social Sciences*, 5(1), 21-26. <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/ESSS/article/view/6521>.
- Sham, F., Yaakub, S., Fawati, F. N., Fatinni, S. J., & Azamuddin, A. A. (2020). Knowledge, attitudes, risk behaviours and preventive practices on sexually transmitted diseases among students in a public university in Malaysia. *Malaysian Journal of Public Health Medicine*, 20(3), 23-25 <https://doi.org/10.37268>.
- Sierra, J. C., Álvarez-Muelas, A., Arcos-Romero, A. I., Cervilla, O., Mangas, P., Muñoz-García, L. E., & Monge-Rodríguez, F. S. (2022a). Sexual activity in Peruvian adolescents: Relevance of socio-demographic variables and sexual attitudes. *Children*, 9(3), 386. <https://doi.org/10.3390/children9030386>
- Silva, S., Romão, J., Ferreira, C. B., Figueiredo, P., Ramião, E., & Barroso, R. (2024). Sources and types of sexual information used by adolescents: A systematic literature review. *Healthcare*, 12(22), 2291. <https://doi.org/10.3390/healthcare12222291>.
- Somaiya, P. & Pandey, S. K. (2023). Study on Sexual Attitude of Males and Females corresponding to the Socio-Economic Status of the Society. *International Journal of Indian Psychology*, 11(1), 2001-2008.
- Susanti, N., Falefi, R., & Purnama, T. B. (2021). The relationship between sex education and sexual behaviour in adolescents. *Mutiara Medika: Jurnal Kedokteran Dan Kesehatan*, 21(2), 110–116. <https://doi.org/10.18196/mmjkk.v21i2.11744>.
- Tse, D. M.-S., Kiu, O. T., Yeo, V. A., Kiu, E. C., Yip, P., Ip, P., Choi, E. P., & Wong, W. C. (2023). Impacts of electronic device use on adolescents' sexual knowledge, attitude and perception during the COVID-19 pandemic: A Representative Sexuality survey. *Front. Public Health*, 11:1034155.. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1034155>
- Vendramini, A. C., Azevedo, R. C., Mendes, P. A., Silva, J. D., Reiners, A. A., & Andrade, A. C. (2024). Knowledge and attitudes of nursing students regarding the sexuality of older adults: A quasi-experimental study. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 77(5), 30–35. <https://doi.org/10.1590/0034-7167-2024-0011>.
- Wilschut, V. F. C., Pianosi, B., van Os-Medendorp, H., Elzevier, H. W., Jukema, J. S., & den Ouden, M. E. M. (2021). Knowledge and attitude of nursing students regarding older adults' sexuality: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 96(9), 43–46. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104643>
- World Health Organization. (n.d.). Defining sexual health. *World Health Organization*. <https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research/key-areas-of-work/sexual-health/defining-sexual-health/>
- Zhao, J., Li, Y., Wang, X., Wang, Z., Yu, S., & Li, T. (2023). Assessment of knowledge, attitude, and practice of sexual health among students in a chinese medical college: A cross-sectional study. *Sexual Medicine*, 11(2), 10–14. <https://doi.org/10.1093/sexmed/qfad015>.